

nûn, II, 1762-1767). Şerhlerinden en çok itibar görenleri Kutbüddîn-i Şîrâzî, Teftâzânî ve Seyyid Şerîf el-Cürcânî'ye ait olanlardır (Gümüş, s. 165). *Miftâhu'l-ʿulûm*'a dair kaleme alınan eserler arasında önemini günümüze kadar koruyan çalışma Hatîb el-Kazvîni'nin *Telhîsü'l-Miftâh*'i'dir. İfadesinin açıklığı, üslûbunun kolaylığı, metot ve planının düzgünlüğü ile aslına gölgede bırakan *Telhîsü'l-Miftâh* yıllarca ders kitabı olarak okutulmuş ve üzerine birçok şerh ve bazı şerhler için çok sayıda hâşiyeye yazılmıştır. Bu şerhler arasında Sa'deddin et-Teftâzânî'nin *eş-Şerhu'l-Muhtaşaru'l-me'âni* ile (*Muhtaşaru'l-me'âni*) (*eş-Şerhu'l-Muhtavvel*'i, İsmüddin el-İsferâyînî'nin *el-Aṭvel*'i, İbn Ya'kûb el-Mağribî'nin *Mevâhibü'l-fettâh fi şerhi Telhîsi'l-Miftâh*'i ve Bahâeddin es-Sübki'nin *'Arûsü'l-efrâh fi şerhi Telhîsi'l-Miftâh*'i meşhurdur. Teftâzânî *el-Muhtavvel*'i, başta Abdülkâhir el-Cürcânî'nin *Delâ'ilü'l-i'câz*'ı ve *Esrârü'l-belâğa*'sı olmak üzere belâğata dair daha önce yazılmış eserleri inceledikten sonra kaleme almıştır. Kitabında *Telhîs*'te bulunan kapalı hususları açıklanmış, önceki kitaplardan bazı bilgiler ilâve etmiş ve Kazvîni'nin eski bilgilere yönelttiği itirazlardan hak-sız bulduklarına cevap vermiştir. Ayrıca gerek *Miftâhu'l-ʿulûm*'da gerekse Kazvîni'nin *el-İzâh*'ında kapalı bulunduğu hu-

susları açıklamıştır. Teftâzânî bu eserini 748'de (1347) tamamlamıştır (*el-Muhtavvel*, s. 127, 741). Kitap İstanbul (1260, 1286, 1304, 1309) ve Beyrut'ta (nşr. Abdülhamîd Hindâvî, 1422/2001) basılmıştır. Teftâzânî, daha sonra bu eserini ihtisar etmesi yönündeki talepler üzerine 756'da (1355) *Muhtaşaru'l-me'âni*'yi kaleme almıştır (*Muhtaşaru'l-me'âni*, s. 3; Ahmed Matlûb, s. 570-573). Bu kitabın da birçok baskısı mevcuttur (İstanbul 1259, 1286, 1289, 1307). Hatîb el-Kazvîni'nin *el-İzâh*'ı da kendi ifadesiyle *Telhîs*'teki kapalı hususların açıklanması ve onda bulunmayan bazı bilgilerin ilâve edilmesi suretiyle ortaya çıkmış bir tür şerh mahiyetindedir. *Telhîsü'l-Miftâh*'a dair çok sayıda şerhin dışında özetleme, nazma çekme, Osmanlı Türkçesi'ne çevirme şeklinde çalışmalar yapılmıştır (*Keşfü'z-zunûn*, I, 473-479; II, 1762-1767; Ahlwardt, VI, 366-386; Brockelmann, GAL, I, 294-296; *Suppl.*, I, 515-519; Ömer Ferruh, III, 487-489, 753-754). Bunlar arasında Abdünnâfi İffet Efendi'nin *en-Nef'u'l-muvvel fi tercemeti't-Telhis ve'l-Muhtavvel*'i ile Mehmed Zihni Efendi'nin *Telhis, Muhtaşaru'l-me'âni, el-Muhtavvel* ve Seyyid Şerîf el-Cürcânî hâşiyesindeki beyitleri şerh ve tahrîc ettiği *el-Kavlü'l-ceyyid*'i özellikle belirtilmelidir. Teftâzânî'nin *Muhtaşaru'l-me'âni*, Mağribî'nin *Mevâhibü'l-*

fettâh, Sübki'nin *'Arûsü'l-efrâh* adlı şerhleriyle Muhammed b. Ahmed ed-Desûki'nin *Muhtaşaru'l-me'âni* hâşiyesi Şürûhu't-Telhis adıyla bir arada basılmıştır (I-IV, Kahire 1937). Bâbertî'nin *Şerhu't-Telhis*'i de neşredilmiştir (nşr. Muhammed Mustafa Sûfiyye, Trablus 1392/1983).

BİBLİYOGRAFYA :

Ebü Ya'kûb es-Sekkâkî, *Miftâhu'l-ʿulûm* (nşr. Naîm Zerzûr), Beyrut 1403/1983; Teftâzânî, *el-Muhtavvel* (nşr. Abdülhamîd Hindâvî), Beyrut 1422/2001, s. 127, 741; a.mif., *Muhtaşaru'l-me'âni*, İstanbul 1307, s. 3; *Keşfü'z-zunûn*, I, 473-479; II, 1762-1767; Edward Fendik, *İktifâ'ü'l-kanû*, Beyrut 1986; Ahlwardt, *Verzeich-nis*, VI, 366-386; Serkis, *Mu'cem*, I, 1034; II, 1509; Brockelmann, *GAL*, I, 294-296; *Suppl.*, I, 515-519; Ahmed Matlûb, *el-Kazvîni ve Şürûhu't-Telhis*, Bağdad 1387/1967, s. 570-573; Şevki Dayf, *el-Belâğa teṭavvür ve târih*, Kahire, ts. (Dârü'l-maârif), s. 288; Ömer Ferruh, *Târihu'l-edeb*, III, 487-489, 753-754; Sadreddin Gümüş, *Seyyid Şerîf Cürcânî ve Arap Dilindeki Yeri*, İstanbul 1984, s. 165; F. Krenkow, "Sekkâkî", *IA*, X, 329.

MEHMET SAMİ BENLİ

MİĞFER

(مِغْفَر)

Savaşlarda başı korumak için, ayrıca törenlerde ihtişam arttırıcı bir unsur olarak takılan başlık.

Sözlükte "örtmek, gizlemek, korumak" gibi anlamlara gelen *gafr* kökünden alet ismi olan *miğfer* çok eski tarihlerden beri kullanılmaktadır. Savaşlarda savaşçının başını ve başın özellikle alın, ense, burun gibi kısımlarını dışarıdan gelecek kılıç, mızrak, ok vb. darbelerden karşı koruması bakımından önem taşıyan *miğferi* Araplar öteden beri bilmekteydi. Genellikle zırhın bütünleyici bir parçası olarak değerlendirilen *miğfer* demir vb. metallere yahut kalın ve dayanıklı deriden yapılırdı. *Miğferin* üzerine sarık sarılır veya külâh giyilirdi. Arapça'da *miğfer* için genellikle *beyza* ve *hûze* isimleri kullanılmaktadır. Bunların yanında *haydaa*, *devmas*, *rebîa*, *imâme*, *arme* ve *terke* gibi kelimeler de zikredilmektedir.

Hz. Peygamber'in "müveşşah" ve "sebûğ" (zü's-sebûğ) adı verilen iki *miğferi* bulunmaktaydı. Uhud Gazvesi'nde zırhını giyip *miğferini* takan (İbn Sa'd, II, 39) Resûl-i Ekrem'in *miğferindeki* halkalardan ikisi yüzüne batmış ve yanağını yaralamıştı. Aynı gazvede Resûlullah'ın attığı harbe ile ölümcül yara alan Übey b. Halef'in çok kaliteli zırhı, kılıcı ve *miğferi* ele geçirildi. Hz. Peygamber'in Mekke'nin fethinde şehre girdiği sırada başında

Sekkâkî'nin *Miftâhu'l-ʿulûm* adlı eserinin ilk iki sayfası (Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 2932)

MIĞFER

miğfer bulunduğu birçok kaynakta zikredilmektedir. Miğfer daha sonra Ortadoğu'dan Endülüs'e kadar birçok İslâm devletinde ordu teçizatı arasında yer almıştır.

Çin yazılı kaynaklarından edinilen bazı bilgiler miğfer kullanımının Türkler arasındaki önemine işaret etmektedir. Hatta bu kaynaklara göre Türk kelimesinin "tulga"dan (miğfer) geldiği, Türkler'in Altaylar'da tulga şeklindeki bir altın dağda demircilik yapmasından dolayı bu adı aldığı belirtilir (Orkun, s. 28; Esin, *TK*, VI/70 [1968], s. 783). Kuzey Asya kaya resimlerinde görülen bazı asker ve süvari tasvirlerindeki miğfere benzer başlıklar dışında bilinen en eski Türk koruyucu silâh buluntuları milâttan önce IV-III. yüzyıllara tarihlenen Pazırık kazılarında ele geçmiştir. Daha sonra Hunlar, Göktürkler, Uygurlar, Tatarlar ve Moğollar tarafından birbirine çok benzeyen miğferler kullanılmış, bunların bazı örnekleri kazılarda ortaya çıkarılmıştır. Buluntularda Göktürk süvarilerinin şaşılacak derecede Osmanlı zırhlı süvarilerine benzediği dikkati çekmektedir. Ancak Moğol miğferlerine bazı eklemeler yapıldığı görülmektedir. IV. yüzyıldan itibaren Avrupa'ya giren Türk boyları kültür varlıklarını da birlikte götürmüştür. Nitekim yapılan kazılarda miğfer örneklerine de rastlanmıştır. Özellikle bugünkü Bulgaristan, Romanya, Macaristan ve dolaylarında örnekler daha fazladır. Bunların bazıları Budapeşte Millî Müzesi'nde sergilenmektedir.

Türk miğferi geleneği İslâmiyet'ten sonra da devam etmiştir. Karahanlılar'da "ışuk / yışuk" adı verilen tulgalar kullanılırdı. Metal başlığın başı acıtmaması için tüyden yapılmış takkeye ise "kedük" denirdi. Gerek yazılı kaynaklar gerekse tasvirler, Anadolu Selçuklularını miğferlerinin Osmanlı miğferlerine en yakın örnekler olduğunu göstermektedir. İbn Bîbî'nin verdiği bilgiler, Selçuklu dönemi minyatürlü yazması olan *Varaka ve Gülşah*'taki tasvirlerle uyum içindedir.

XV. yüzyıla ait
Memlûk
miğferi
(TSM,
Envanter
nr. 1/156)

XVI. yüzyıla ait
İran
miğferi
(TSM,
Envanter
nr. 1/897)

Osmanlı dönemi kayıtlarında "Dâvûdî miğfer, tas, tolga / tulga, togulga, Dâvûdî togulga, derbendî, kallâvî, şehriyârî, zer-nişanî tulga, serpenâh, şirinkale, zırh külâh" gibi isimlerle yer alan Türk miğferlerini üç formda incelemek mümkündür. Birinci sırada sivri külâh şeklindeki peçelikli miğferler yer alır. Bunların şişkin karınlı etek kısmından sonra birden daralan yalma kısmından oldukça sivri tepelik yükselir. Tepeliklerinde bulunan prizmatik küreciğin ortası bir halka takılmak üzere delik bırakılmıştır. Bu halkaya rütbe veya mevki işareti olarak kullanılan ince kumaş yahut tüy takılırdı. Ancak halkasız olup tepeliği sivri bir çubuk şeklinde uzanan örnekler de vardır. Peçelikli miğferlerde gövde hafif şişkince olup dikey veya kıvrılarak uzanan yivlerle doldurulmuştur. Etek kısmının ön tarafında iki göz oyuğu bulunur. Göz oyuklarının arasında aşağı yukarı hareket ettirilebilen bir burun siperliği yer alır. Miğferin etek kısmını ince bir metal zih çevreler. Bu zıhtan geçecek şekilde eteğe açılan ince deliklere zincir örgü olarak yapılmış peçelik takılır. Sadece gözleri açıkta bırakacak şekilde bütün boynu ve yüzü örtecek büyüklükteki peçelik burun üstünden veya çene altından bağlanabileceği gibi bir ucundan miğfer gövdesindeki peçelik çengelinde takılarak yüz açıkta da bırakılabilirdi.

İkinci grupta siperlikli miğferler bulunur. Bunlarda tepelikler daha basık, gövdeler daha konik olup tepelikleri beyzî küre veya başlık şeklindedir. Etek çevresi enli bir bordür oluşturacak şekilde düzdür. Ön kısımlarında dikey hareketli, tepelik kısmı genellikle yürek biçiminde bir burun siperliği vardır. Siperlikli miğferlerde burun siperliği dışında toplam dört siperlik daha bulunur. Biri önde güneş

siperliği, biri arkada ense siperliği, ikisi de yanlarda kulak siperliğidir. Konturları dilimli formda kesilmiş, metal levhalarından oluşan bu siperliklerden öndeki gövdeye sabit perçinlerle birleştirilmiş, diğerleri ise birkaç zincir halkası ile hareketli olacak şekilde gövdeye perçinlenmiştir. Siperlikli miğferlerin bir diğer özelliği de gövdenin ön kısmına perçinle sabitlenmiş, huni şeklindeki sorguç yuvalarıdır. Bu sorguç yuvalarının içine rütbe alâmeti olarak balıkçıl veya sülün tarzı kuş tüyleri yerleştirilirdi.

Üçüncü grupta zırh külâhlar yer alır. Zırh külâhlar, sadece başın üst kısmını örtecek hafif yuvarlak disk şeklinde metal bir parça ve buna perçinlenen, gözler açıkta kalmak üzere bütün boynu ve yüzü örterek omuzlara inen peçelikten ibarettir. Diğer miğferler tek başına da takılmasına rağmen zırh külâhlar zırh gömlekle takım olacak şekilde birlikte kullanılırdı.

Demir, bakır gibi metallere deri ve çuha takviyeli olarak imal edilen Osmanlı miğferlerinin özellikle tombak kaplamalı bakır olanlarına altın görünümü kazandırılmıştır. Ana malzemesi metal olan miğferlerin yapımında dövme (çökertme / yükseltme), kesme, perçin, döküm, zincir örme gibi teknikler kullanılmıştır. Ayrıca süslenmesinde tombaklama tekniğinin yanı sıra özellikle demir örneklerde altın, gümüş ve taş kakma, sıvama ve her iki grupta kazıma, kabartma, kesme / ajur, kakma, kumlama gibi maden süsleme teknikleri uygulanmıştır. Belli süsleme programlarının tatbik edildiği eserlerin üzerinde Türk süsleme sanatına özgü bitkisel, geometrik, sembolik motifler gerek bordürler gerekse kapalı ve serbest kompozisyonlar halinde işlenmiştir. Miğferlerin dekorasyonunda yazılar da önemli bir süsleme unsuru olarak görülür. Bunlar küfî veya ta'lik hatlarla yazılmış olup

XVI. yüzyıla ait
Osmanlı
miğferi
(München
Staatliches
Museum für
Völkerkunde,
nr. 26-N-89)

XVI. yüzyılın ikinci yarısına ait Osmanlı miğferi (Wien Kunsthistorisches Museum, nr. 159)

iyi temenniler, sultana övgü ibareleri, besmele ve Kur'an-ı Kerim'den âyet ve sûreler şeklindedir.

Osmanlı miğferleri Akkoyunlular, Şirvanşahlar, Memlûkler, Timurlular ve Safevîler'in miğferleriyle bazı küçük farklılıklar dışında paralellik gösterir. Ayrıca Rus, Alman, Macar, Romen ve Bulgar miğferlerinin bazı örneklerinde de Osmanlı miğferlerindeki özellikleri görmek mümkündür. Bu miğferler literatüre "Türk tipi" olarak geçmiştir. Bu durum, kısmen Osmanlı döneminin etkileşimi olarak değerlendirilse de büyük oranda kökleri daha eski tarihlere dayanan bir geleceğin ve etkileşimin sonucu olmalıdır.

Miğferler koruyucu silâh olmakla beraber dikkat çekici görünüşleriyle devlet törenlerinde ve askerî merasimlerde ihtişamı artırıcı bir unsur olarak da kullanılmıştır. Üzerlerindeki bazı sembolik unsurlar tören içindeki hiyerarşi, askerî başarı ve rütbe derecesini ortaya koyacak şekilde biçimlenmiştir. Malzemeleri, yapım ve süsleme teknikleri, süsleme programları, sembolik anlamları ile Türk sanatı kapsamında değerlendirilen miğferler bu özellikleriyle diğer kültürlerle ait örneklerden ayrılır. Miğfer yaklaşık XVII. yüzyılda kullanım süresini tamamlamış ve ateşli silâhların yaygınlaşması ile birlikte fonksiyonunu kaybederek ortadan kalkmıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

Buhârî, "Cihâd", 169; Tirmizî, "Cihâd", 18; Vâkıdî, *el-Megâzî*, I, 246, 250, 253; II, 497; İbn Hişâm, *es-Sîre*², III, 80; İbn Sa'd, *et-Tabakât*, II, 39; İbn Bîbî, *Anadolu Selçukî Devleti Tarihi* (trc. M. Nuri Gencosman), Ankara 1941, tür.yer.; Nüveyrî, *Nihâyetü'l-ereb*, VI, 240-241; H. Narmık Orkun, *Türk Sözü'nün Aslı*, Ankara 1946, tür.yer.; T. T. Rice, *The Seljuks in Asia Minor*, New York 1961, tür.yer.; R. Ettinghausen, "Chinese Representations of Central Asian Turks", *Beiträge zur Kunstgeschichte Asiens*, İstanbul 1963, s. 208-222; Cevâd Ali, *el-Mufaşşal*, V, 432-433; Emel Esin, *İslâmiyetten Önceki Türk*

Kültür Tarihi ve İslâma Giriş, İstanbul 1978, tür.yer.; a.m.f., "Alp Şahsiyetinin Türk Sanatında Görünüşü", *TK*, VI/70 (1968), s. 775-803; E. Nowgorodowa, *Alte Kunst der Mongolei*, Leipzig 1980, tür.yer.; Kemal Akışev, *Kazakistan'ın Köhne Altını*, Alma - Ata 1983, tür.yer.; G. Laszlo - I. Racz, *The Treasure of Nagyszentmiklos*, Budapest 1984, tür.yer.; A. Daneshvari, *Animal Symbolism in Warqa wa Gülşah*, Oxford 1986, tür.yer.; Köksal, *İslâm Tarihi* (Medine), XI, 170-171; Bahaeddin Ögel, *İslâmiyetten Önce Türk Kültür Tarihi*, Ankara 1988, tür.yer.; Özden Süslü, *Tasvirilere Göre Anadolu Selçuklu Kıyafetleri*, Ankara 1989, tür.yer.; A. Pálóczi-Horváth, *Pechenegs, Cumans, Iasians*, Budapest 1989, tür.yer.; Mustafa Zeki Terzi, *Hz. Peygamber ve Hulefâ-i Râşidîn Döneminde Askerî Teşkilat*, Samsun 1990, s. 133; I. Bona, *Hunnen-Reich*, Budapest 1991, tür.yer.; T. Nejat Eralp, *Tarih Boyunca Türk Toplumunda Silâh Kavramı ve Osmanlı İmparatorluğunda Kullanılan Silâhlar*, Ankara 1993, s. 153-157, ayrıca bk. rs. 57-63; Ahmet Taşağıl, *Gök-Türkler*, Ankara 1995, tür.yer.; Tülin Çoruhlu, *Osmanlı Koruyucu Silâhlarında Süslemeler ve Teknikler* (doktora tezi, 1995), İÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü; M. Gorelik, *Armii Mongola-Tatar BB*, Moskva 2002, s. X-XIV; Yaşar Çoruhlu, "Göktürk Sanatı", *Türkler*, Ankara 2002, IV, 91-99; Abdülhay el-Kettânî, *Hz. Peygamber'in Yönetimi: et-Terâtibü'l-idâriyye* (trc. Ahmet Özel), İstanbul 2003, I, 520-521; H. Stöcklein, "Ein Türkischer Helm", *JAK*, II (1925), s. 163-169; Derviş Karamanoğlu, "Türk Miğferleri", *Tarih Hazinesi*, I/3, İstanbul 1950, s. 128-129.

TÜLİN ÇORUHLU

MÎHÂİL es-SABBÂĞ

(ميمخائل الصباح)

Mihâil b. Nikûlâ b. İbrâhîm es-Sabbâğ (ö. 1231/1816)

Lübnanlı Arap dili ve edebiyatı âlimi, şair ve tarihçi.

1189'da (1775) Akkâ'da doğdu. Rum-Katolik kilisesine bağlı bir ailenin çocuğudur. Dedesi İbrâhîm es-Sabbâğ, Akkâ Emîri Zâhir el-Ömer'in doktoruydu. Küçük yaşta iken ailesi Dimaşk'a göç etti ve ilk öğrenimine orada başladı. Hayatı Dimaşk ve Mısır arasında gidip gelmelerle geçti. Dimaşk'tan Mısır'a kaçan ailesi tekrar Dimaşk'a döndü (1206/1792), ardından iki yıl sonra tekrar Mısır'a gitti. Burada Kıptî din adamlarının yanı sıra Şeyh Süleyman es-Sabâ ve Şeyh Yûsuf el-Harâşî gibi âlimlerden ders aldı. Fransızlar'ın Mısır'ı işgali sırasında onların hizmetine girdi ve General Reynier'in sekreterliğini yaptı. Fransızlar'ın Mısır'ı terketmek zorunda kalmaları üzerine 1216'da (1801) Reynier ile birlikte Paris'e gitti. Paris'te önce devlet matbaasında Doğu dilleri muşahhihi, ardından Kraliyet Kütüphanesi'nde Şark yazmaları müstensihi olarak ça-

lıştı. Bu görevi sırasında Antoine Isaac Silvestre de Sacy, Louis Mathieu Langles, Johann Gottfried Ludwig Kosegarten, Christian Friedrich von Schnurrer ve Jean Humbert'in iltifatlarını kazandı. Paris'te vefat etti. Sabbâğ, Kraliyet Kütüphanesi'ndeki görevi esnasında yaklaşık altmış el yazmasını istinsah etti. Bunlar arasında Ebû Temmâm'ın *el-Ĥamâse*'si ve Harîrî'nin *el-Maĥâmât*'ı da bulunmaktadır. Sabbâğ, dönemindeki bazı devlet ve din adamlarına klasik tarzda kasideler de yazmıştır.

Eserleri. 1. *er-Risâletü't-tâmme fi kelâmi'l-âmmeh ve'l-menâhic fi ahvâli'l-ke'lâmî'd-dâric*. Mısır ve Suriye konuşma dili grameri hakkında olan eser H. Thorbecke tarafından *Mihâ'il Sabbâğ's Grammatik der arabischen Umgangssprache in Syrien und Aegypten* başlığıyla yayımlanmıştır (Strassburg 1886). 2. *Müsâbakâtü'l-berk ve'l-ğamâm fi sü'âtî'l-ĥamâm*. I. Napolyon'a ithafen yazılmış olup Silvestre de Sacy'nin Fransızca tercümesiyle birlikte yayımlanmıştır (*La colombe, messagère plus rapide que l'éclair, plus prompte que la nue*, Paris 1805). Kitap İtalyanca ve Almanca'ya da tercüme edilmiştir. 3. *Târîhu's-Şeyh Zâhirü'l-Ömer ez-Zeydânî ĥâkimi 'Akkâ ve bilâdi Şafed* (nşr. Hürî Kustântîn el-Bâşâ el-Muhallîsî, Harisa 1927-1928). 4. *Neşidü kaşideti tehânî li-sa'âdeti'l-kaşari'l-mu'azzam Nâbüliyûn*. II. Napolyon'a methiye olup Silvestre de Sacy tarafından Fransızca'ya çevrilerek neşredilmiştir (*Cantique à S. M. Napoléon le grand, empereur des français et roi d'Itali, à l'occasion de la naissance de son fils Napoléon II, Roi de Rome*, Paris 1811). 5. *Neşidü tehânî li-sa'âdeti'l-külliyi'd-diyâne Lü'is eş-Şâmin 'aşer melik Fransa ve Nâvâr*. Grangeret de Lagrange tarafından Fransızca'ya tercüme edilerek yayımlanmıştır (*Cantique de félicitation à sa M. très-chrétienne Louis le Désire, roi de France et de Navarre*, Paris 1814). 6. *Hommage au Frand-juge ministre de la justice, visitant l'Imprimerie de la république* (Paris 1803). 7. *Vers à la louange du souverain Pontife Pie VII* (Paris 1805). Napolyon'un tahta çıkışı münasebetiyle Fransa'ya gelen Papa VII. Pius'a yazılmış bir methiye olup Silvestre de Sacy tarafından Latince'ye tercüme edilmiştir. 8. "Vers arabes adressés à Napoléon à l'occasion du mariage avec Marie Louise d'Autriche" (*Fundgruben des orientis*, I [Vienna 1810]).